

ورنغازى ۋەمانبازار ۋىلى

جان تۇيىندەگى جازۋىلار

شىنجاڭ خالىق باسپاسى

ورنغازى مانبازار ۇلى

جان تۈبىندەگى جازۋالار

(ولەڭدەر ، داستاندار ، پوئەملالار)

شىنجاڭ خالىق باسپاسى

۲۰۰۹ ۋەرمىجى

图书在版编目(CIP)数据

心灵深处的诗篇：哈萨克文/吾伦哈孜·曼里巴扎 著．
乌鲁木齐：新疆人民出版社，2009.1

ISBN 978—7—228—12247—9

I. 心… II. 吾… III. 诗歌—作品集—中国—当代—哈萨克
语（中国少数民族语言） IV. I227

中国版本图书馆CIP数据核字（2009）第009686号

责任编辑：古丽娜孜
责任校对：哈力木拉提
封面设计：夏提克

心灵深处的诗篇（哈萨克文）

吾伦哈孜·曼里巴扎 著

新疆人民出版社出版

（乌鲁木齐市解放南路348号 邮政编码：830001）

新疆新华书店发行

新疆八百印务有限公司印刷

850×1168毫米 32开本 9.25印张

2009年1月第1版 2009年1月第1次印刷

印数：1——2000

ISBN 978—7—228—12247—9 定价：15.00元

جاۋاپتى رەداكتور: گۈلناز ماران قىزى
كوررەكتور: قالمۇرات جارمۇقامەت ۇلى
مۇقاپاسىن جوبالاعان: شاتتىق اكسا

جان تۈبىندەگى جازۋالار

*

شىنجاڭ خالىق باسپاسى باستىردى
(ئۈرۈمچى قالاسى وڭتۇستىك ازاتتىق كۈشەسى 348 - ئۇلا)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتاپ دۇكەنىنەن تاراتىلدى
شىنجاڭ باباي شەكتى سەرىكتىگىندە باسىلدى
فورمات 1/32 850×1168 9.25 باسپا تاباق

2009 - جىل، قاڭتار، 1 - باسپاسى

2009 - جىل، قاڭتار، 1 - باسپاسى

تىراجى: 2000 — 1

ISBN 978 — 7 — 228 — 12247 — 9

باغاسى: 15.0 يۋان

مازمۇنى

ۋەلەڭدەر

- 1.....ماقتانامىن
- 3.....ارلايىن
- 4.....جىل الدىندا
- 6.....ۋىستاما ۋىمىردە لەكەڭ سەنى
- 7.....كوز كۈگەننىڭ قالارمىن جۈرەگىندە
- 8.....تورغىچ
- 9.....بولماسا ەكەن
- 9.....تۇسىمدە اكەم
- 11.....ايتشى، دوس
- 12.....سەن جاللىنىڭ، سەن ساۋلەسىڭ جىلت ەتكەن
- 14.....لەبىز
- 15.....جانسايا
- 16.....ساقتاۋلى
- 17.....تەربەلىس
- 18.....دىقاندای ەكەم
- 19.....سالىنام
- 21.....ۋەلەڭى جوق ۋىمىردىڭ ۋوزى قاران
- 22.....«بىلە جاستارى»
- 23.....اقىن كەتىپ بارادى
- 25.....سۇلۇلارغا قادالىپ قارا، قالقام
- 25.....جالعز اۋىز جاقسى ۋسوز
- 27.....شايتتانىپ قالامىن، جىگەرلەنىپ

- 28..... ارزاندا تيا
- 29..... ەلەڭدەيمىن
- 30..... قۇا جەتپ كەلمىن
- 31..... سۈيەنگەنم
- 32..... جاساڭغىراپ جان انا
- 33..... ەكى بەتم دۋىلدايدى
- 34..... جۇمساساڭ
- 35..... جاقسىنىڭ جانى
- 36..... وزىڭمەنەن
- 38..... بىلەدى
- 39..... كورشى قاقسىنا
- 40..... ءوزى قانشا
- 41..... شاۋىپ كەلم
- 42..... كەرەك بوپ ءجۈر
- 44..... جۈرگەن شىعار
- 46..... قايران ءسوز
- 47..... سىلاس جانعا
- 48..... تازالىعى جانىمنىڭ
- 49..... اققۇ قۇس
- 51..... جىر سەزىمى
- 52..... تابىلار ما
- 53..... وزگەگە تويىپ كەتسەم دە
- 55..... بىلمەيمىن
- 56..... ءبىر تولقىن وي
- 58..... تىلەي بەر
- 59..... شىرىققاندا
- 60..... جۈرەگىمە جۈگىنىپ
- 61..... ءبىر ولەڭىم شىققاندا

- 63..... قورقامىن
- 64..... اكە جۈرەگى
- 66..... قايرىلا قاراپ ارتىما
- 69..... قاتال ءومىر
- 70..... انا ءتىلم
- 72..... جىر جازعاندا
- 73..... تۇزاق
- 75..... اقىن جاتقان وسى ۇيدە
- 76..... تۇسنەتن
- 78..... ەكەۋى عاشىق بولسا
- 80..... ءومىر ساعان
- 81..... مەن
- 82..... بولكەندىك اتا
- 83..... باياقىن بابا
- 84..... قوزىبەك اعا
- 86..... قايران، قايسار
- 87..... سەكسەنئىگدە سەرى بول
- 88..... قوجاڭداتپاي
- 89..... ءومىر دەگەن
- 91..... مامىر تۇسا
- 92..... اقىن بولۇ اينالسا ارمانىڭا
- 94..... جولاۋشى ويى
- 95..... ۋاقىت تابادى ءوزى
- 96..... باسىندا التىنعولدىڭ ءبىزدىڭ اۋىل
- 98..... سەنبەيمىن
- 99..... قورىققاندا
- 99..... تاتۇلىق تالعارىندا
- 100..... تاۋغا قاراپ

- 101..... كۇا بولساڭ
- 102..... سەن اناساڭ
- 104..... مەن ومىرگە كەلگەلى
- 105..... ءومىر ساعان سەنەمىن
- 107..... نىزدەپ كەلسە
- 108..... قاي جاعىنا قويساڭ دا
- 110..... ۇلى شىندىق
- 111..... شاشۇ
- 112..... قىزىلجالدىڭ تۇبىندە
- 113..... اتا جۇرتتا
- 115..... جان تىرىدە
- 116..... اينالا بەر
- 118..... ءبىر جولاۋشى
- 118..... جۇرەگىم گۈل
- 119..... جاستىقتىڭ جاسىل تۋى
- 120..... ءجون ەكەن
- 122..... ۇمىتپايمىن
- 123..... قايران، جاىلاۋ
- 124..... ادامدىقپەن ءماندى دەپ ءتۇسىن، قالقام
- 124..... ەڭ قىيىنى
- 126..... ءوزىمدى ءوزىم
- 127..... ەڭبەك قانا جەڭگەدى
- 128..... سۈيەنشىڭ
- 129..... ويعا باتىپ
- 130..... ءبارىن نىزدەپ تابادى
- 131..... نە بەردەم
- 132..... ءالدى ءانى
- 134..... سۈيەلسەيك سوڭىرا

135.....	شولدهپ كەلەم
136.....	سابىر تىلەپ
137.....	كورىنەر ئېىر ەلەسىم
138.....	بىلمەيدى
139.....	بەيىاق بالا
141.....	ارمانى جوق جان كورسەك
141.....	شەشەكتەسە گۈل سانا
142.....	قۇرىپ كەتسىن
143.....	دوستىق دەگەن
145.....	اتتەك، شىركىن
146.....	تويىدىك ئمانى
146.....	تۇستار
148.....	اق كوئىل جاندار
149.....	سىر ساندىعى
150.....	تۇعان جەردە
151.....	قارا توبەت
152.....	تىك قۇلاغان
154.....	كورگەنىم
155.....	جاڭلاساڭ تۇسنىبەي
156.....	ولەڭىم
157.....	سەرگىتەدى
159.....	قاشاندا
160.....	كەيىگەن كۈنى
160.....	كەتە بەرەم
162.....	سىر سەزىمنىڭ اسەرى
163.....	كەشىر مەنى
165.....	قويشى ئبارىن
166.....	الپىسىم

- 167.....ئېزىدىڭ نۈكەڭ
- 169.....جان وزەڭگى
- 170.....ۋادە
- 171.....قىس قۇشلىغىندى شال
- 173.....ۋاقىت
- 175.....وقىسام ولەڭمىدى

داستار ئىدار

- 176.....ايشولپان
- 197.....ۋىسەكتەن ۋىشكەن كۈڭلىدەر
- 240.....التىنغولمى

پۈتمەلەر

- 255.....جۈرەكتە قالغان پۈتمە
- 264.....اكتە
- 277.....تۇلايدى ۋىدىڭ تولقىنى

ولەڭدەر

ماقتانامىن

كۈيىن شەرتسە ەركەگى دومبىرا الپ،
ايەلدەرى بيلەگەن ون بۇرالپ.
تاۋى منەزدى، شىدامى تاستان بەرىك،
دوسقا قورمال مەن تۇعان قوڭىر حالق.

پەيلى كەڭ كەرىلگەن دالاسىندا،
جۈيرىك اتى جايىلماس تاڭ اسىرماي.
جەتى اينالىپ شىقساڭ دا جەر - الەمدى،
تابىلاما دارقان ەل ۋىدال وسىندا.

نارمەن كوشىپ جەر ۇيىق قونس العان،
كۈرىلدەتپ قوساقتاپ قويىن ساۋعان.
كەڭ جايلاۋدا جادىراپ جازى دۇمان،
اتان سەركە تارتىسىپ ويىن سالعان.

تورت تۈلىكتىڭ بابىنىڭ ۋىداۋ شەبەرى،
تاۋىسلىمايدى تۈبىنەن السا كەنى.
قولدا بارىن اياماي، جوعىن العان،
كوڭلىنىڭ كولىنە تاۋى شوگەدى.

جاۋىن جانىشپ جەرىندە جان قىزىنعان،
اعايندا بولاتىن نازدى ۋەنعان.
قايرىمدى، قالتقىسىز، قارايايم،
باسقا ءمنى جوق جالعىز ازىنعان.

كوكىرەگى ساۋىلى، سەزىمى اق تالغى،
اس - سۋىنىڭ بۇل كۈندە ءوزى ماققان.
الۋەتتى قۇلاقتاپ بەستى اساۋدى،
باسكە جەيدى بىرەۋىن قوزى - لاقتان.

ۋلكەننە كىشىسى يىپا قىلغان،
قاير - زەكەت بەرەدى جىعاننان.
ساداڧا دەپ سانايدى جىعان مۈلكىن،
ادامىشلىق ارىنان، يىماننان.

ەرلەنەدى، سۈيمەيدى قوقسىنعاندى،
جۈيەسىنە شىن ءسوزدىڭ مورت سىنادى.
اراسىندا حاس سۇلۇ تايىعاتتىڭ،
شىپەي - جەمەي جۇرسە دە توقسىنادى.

ەكى بەتى ۇياتتان ورتەنەدى،
ار - نامىسى تولقىن بوپ ءور تەبەدى.
ەگەرلەسىپ ەگەسكە تۈسكەن جەردە،
نامىسى كەتسە اجالداڭ ەرتە ولەدى.

ءبارىن سالىپ اقمىلدىڭ تولعامىنا،
العان ءسىن تىندىرعان قولعامىنا.
قاسىيەتتى قايسار ەل قازاعىمنىڭ،
ماقتانامىن ءبىر ۇلى بولعانىما.

ارلايىن

قۇاندىرىپ، مۇڭداندىرىپ وتەر كۈن،
سەن ئەۋىپ دەسەڭ، مەن اۋىردى كوتەردىم.
ارلايىن ساعان ايتار ءسوزدى ارناپ،
ءلام دەۋگە مۇرسا تاپپاي كەتەرمىن.

قىز بولا ساپ شاشقا تاراق جاڭا ىلگەن،
ءسۇيدىڭ مەنى ارشىل، ادال جانىڭمەن.
قاراعاندا ءسوزىلىپ قوس جانارىڭ،
ماڭدايىڭنان ماعان تۈسكەن جارىق ەڭ.

بولماسىن دەپ سەن ۇستىلعان ۇيدە ءمىن،
تۇرمىستى ورگە ولەردەيىن سۇيرەدىم.
ۇمىتپاساڭ وتكەن كۈننىڭ قىمباتىن،
سەنەن گورى مەن ارتىقتاۋ سۇيگەمىن.

بەرسەم دەيمىن جۈرەڭگە سى ولەڭ،
ەت ەمەسپىن، سىر قىراغان سۇيەك ەم.
ملحابباتنىڭ بال دامىنە تاپسىرىپ،
ار مەن نامىس ءبىزدى يىقتان سۇيەگەن.

رازىمىز وتكەن قىس پەن جازعا دا،
ارامىزدا ەركە كوڭىل ناز عانا.
قىرىق كۈن توي، وتىز كۈنى ويىن بوپ،
عۇمىر كەتىپ بارا جاتىر از عانا.

بالاۋسالى بال كوڭلىم وزىڭنەن،
سەنى العاشقى كەزىمىزدەي سەزىنەم.
بىلەسەڭ بە، سەن جۈرگەندە جانىمدا،
بەينەتتى دە راقاتتاي سەزىنەم.

سەن ءۇشىن دە، مەن ءۇشىن دە ەسە الام،
ءوز باقتىن باسقا تەبەر ەسالاڭ.
ءالى كۈنگە ءوي تىرلىگىن بىلمەيمىن،
يەك سۈيەپ كەتكەندىكتەن مەن ساعان.

مەكەندەگەن ادامدايمىز تاۋ باسن،
ۇشىپ جۈرگەن قاناتىمىز تالماسىن.
سەن كەزەڭدە تىنىس بەرىپ تارىلسام،
جارقاشتانعان جانىمدى دا تاڭعاساڭ.

جىل الدىندا

ويلاردىڭ شالماسام دا تىم ار جاعىن،
جىل جايلى تولعانۋعا قۇمار جانىم.
ۋاقت قوڭىراۋىنان ويانغاندا،
بويىمنان ورشەلەنىپ تۋار جالىن.

ۇرشىقتاي كۈندەر مىناۋ شىر اينالغان،
الما بەت اجىم - اجىم شىمايلانغان.
كوزىمدى كورىنگەنمەن بايلاي سالىپ،
الستاپ بارادى اتتەڭ شۇرايلى ارمان.

وزىمىدەي الدىڭغىسى بار مىقتىنىڭ،
ەركە ەكەم، اساۋ مىنەز، البىرت كۈنىم.
تۈسىنىپ تۇرمىن بارىن موينىما الپ،
«ۋاقت — ۋومىر» دەگەننىڭ انىقتىغىن.

بەرسەم دە ۋاقت قايدا بار مالىمدى،
وترىمىن ەبىر شايناپ اپ بارملىغىمدى.
سىناپتاي سىرەپ جاتقان مەزگىل ۋۇشنى،
كەيمەي قۇانۇدىڭ بارما قۇنى.

كوز سالار كوڭىل بولسا زاڭغار ويدان،
كورىنەر ساعىنىش بوپ سان قارايغان.
كوز جازىپ قالغانىما ۋوزىم دە اڭ — تاڭ،
قىالىم سلىم قۇعان ۋساندى ورايدان.

ۋكىنەم سىرىمدى ايتىپ، شىنمىدى ايتىپ،
قۇلاپىن ۋاقت قۇزدان زىمىراپ تىك.
جارسقا جاندى قايراپ سالام ايتەۋ،
باسپايدى وتكەن جىلدار ۋزىن قايتىپ.

تاپپايدى مى قاينالغان توبەم تىنىش،
بابىمەن ۋى ەگىسىن كوگەرتۋ كۈش.
بوپ بارام كوزىم سورا، جونىم جوسا،
اياماي سابالانغا كوپ ۋكىنىش.

ەندەشە، جىل الدىندا نە دەمەكپىن،
ايتارىم ماسىل جاننان مەن بولەكپىن.
تىرشلىك قىزىعانان ەشىمدى الپ،
اينالىپ قايتا كەتەر دوڭگەلەكپىن.

ۋىتاما ۋىمىردە اعالىق سىنى

كوكىرەگىڭ سەكىلدى دالا — سەرى،
جانارىڭنان چارقىراپ تالڭ ەسەدى.
چاقىسلاردىڭ جانىنا قوسىپ الىپ،
ۋىتاما ۋىمىردە اعالىق سەنى.

قىيالىڭ ءجۈر اسپاندا ارمانغا ۇشقان،
ۇڭىلەسىڭ كورۇڭگە باردى الستان.
تۇسىنبەسەم نەسىنە بۇرىن تۇدىم،
جاراتىلعان جانىڭدى ار — نامىستان.

كورسەتپەدىڭ كۇڭىلگە تولماس راي،
بىتە بەرمەس ادامغا فورما وسلاي.
قاي تاسىن دا اۋدارعان تارازىنىڭ،
ءبىر اۋىرلىق بار سەندە قورعاسىنداي.

قۇمارلانىپ تىڭدايسىڭ سىردى ءوتىنىپ،
ونەگەڭ كوپ، سالا السام سۆرەت قىلىپ.
تىك جىيىلىپ شىندىقتىڭ جۇبەسىنە،
جاساپ ءجۇرسىڭ ۋىتىپاس جۇرەكتىلىك.

بىرەۋ شات بوپ كۇلگەنمەن، بىرەۋ مۇڭلى،
تۇسىنەسىڭ تەرەڭىنەن بۇل ءومىردى.
ەمىرەنىپ، ەلجىرەپ ەلىن سۇيگەن،
تۆ سىرتىڭنان كورەمىز جۇرەگىڭدى.

تالاي توردە ورنىڭ تۇر ويۇلى ءالى،
كوكىرەڭنىڭ تۇلاغان وي بۇلاى.
ءوزىڭ سۇيگەن انە سول قارا ورمان ەل،
كۇش - قۇاتتىڭ قاينارى بويىڭداى.

سانامايىن تياناق سەنى نەگە،
رازىمىن قولعايسى، سەپىڭ دە.
قۇنى قىمبات سەندەگى ادامدىقتىڭ،
سەمىرمەگەن شەكپەنگە، شەنىنە دە.

سالەم بەردىڭ جىعىلىپ اعا اتىما،
جىرعاپ قالدىق كەزىكسەك ارا - تۇرا.
ارمان كۇتىپ تۇر انە زاڭعار يىلىك،
سۇ تىمەسەن، باۋىرىم، قاناتىڭا.

كوز كورگەننىڭ قالارىمىن جۈرەڭگىدە

تاۋسىلعانداي توڭامىن جىلى تاڭىم،
شىقپاعانعا ءالى ءبىر جىر كىتابىم.
ارقاۋى بوس بور كەمىك ادام با ەدىم،
بوسقا وتكىزگەن سونشاما جىلدىڭ تاڭىم.

سوككەنى ءجون اياماي جۇرتىم مەنى،
بوسقا جۇرسە وڭاي ما ءبىر تۈلەگى.
باتادى ەكەن ايازداي ارقاما كەپ،
جوق دەسكەندە مەندىمى بىتىرگەنى.